

INSUFICIÈNCIA ESTRUCTURAL DE SUBMINISTRAMENTS O PREPARACIÓ D'UN TSUNAMI?

Els capitalistes simpatitzen amb una inflació moderada. La pujada de preus sostinguda representa per a ells la perspectiva de comprar a un preu avui i vendre demà a un de superior. Heus aquí la seva explicació mitològica del guany: els preus puguen per art de màgia i l'acumulació de capital va vent en popa (sobretot quan el preu de la força de treball – el salari – es queda rессagat).

Els capitalistes individuals no simpatitzen tant amb la inflació desbocada perquè els sotmet a una muntanya russa en la qual pot ser difícil adquirir les seves matèries primeres i els pot fer sacrificar part del seu guany a través dels convulsius desajustaments entre oferta i demanda. Però la classe capitalista en el seu conjunt surt beneficiada pel retard amb el qual l'augment del preu de la mercaderia força de treball segueix a l'augment del preu de les altres i, així, la crisi es descarrega al cap i a la fi sobre l'esquena de la classe obrera.

La deflació ofereix perspectives més ombrívoles. Aquesta assenjala en l'horitzó la inexorable caiguda de la taxa de guany amb la qual té malsons la classe burgesa des que els seus representants més seriosos com A. Smith es van adonar amb horror d'aquesta tendència, encara que no sabessin entendre-la i explicar-la. La tossuderia dels preus a caure fa que el que s'ha comprat a un preu avui, es vengui per menys preu al cap d'un temps. Aquest aparentment capritxós comportament de les mercaderies es deu a la pròpia dinàmica del capitalisme de la qual cada capitalista és agent involuntari: *“El fet que la plusvàlua relativa augmenti en raó directa al desenvolupament de la força productiva del treball, mentre que el valor de les mercaderies disminueix en raó inversa a aquest desenvolupament, sent, per tant, el mateix procés que abarateix les mercaderies el que fa augmentar la plusvàlua continguda en elles, ens aclareix el misteri que el capitalista, a qui només interessa la producció de valor de canvi, tendeix constantment a reduir el valor de canvi de les seves mercaderies.”* (El Capital, Llibre I, Capítol X, K.Marx).

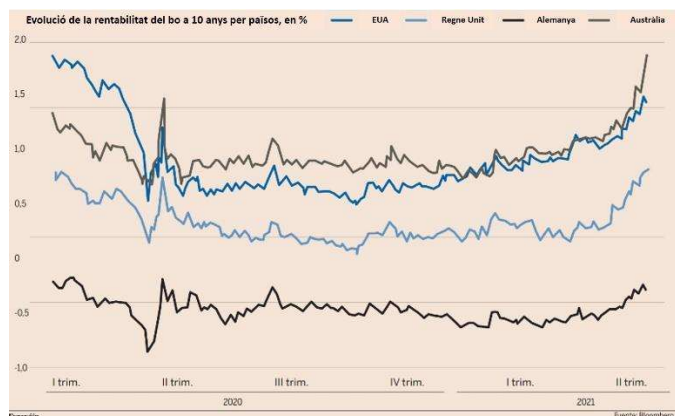
Evolució de la rendibilitat del deute

La premsa de la burgesia ha començat a especular amb la pujada de la rendibilitat dels bons als EUA i, en menor mesura, a Europa. Alguns ja veuen la llum al final del túnel de la deflació. Però què significa que hagi augmentat la rendibilitat dels bons?

Els bons tenen un preu nominal pel qual està determinat un dividend fix, són un deute de renda fixa. Per tant, que pugui la rendibilitat significa solament que el seu valor nominal ha caigut, significa ni més ni menys que els capitalistes especulatius han perdut una part de la seva inversió.

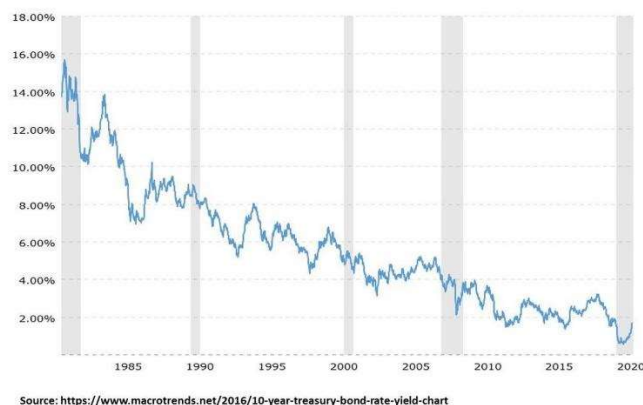
Posem un exemple. Un capitalista ha comprat un bo a renda fixa amb un preu de 1.000\$ pel qual obtindrà un retorn de 1.005\$: un dividend de 5\$. Cinc dividit per mil, rendibilitat del bo: 0,5%. Ara bé, el preu nominal dels bons baixa de 1.000\$ a 500\$ i, per tant: la rendibilitat s'ha duplicat arribant fins a l'1%! El capitalista que va comprar el bo per 1.000\$ el ven per 500€: una pèrdua neta del 50%. Però el segon especulador obtindrà 5\$ de dividend per la seva inversió de 500\$ i la classe capitalista es pot reconfortar pensant que la rendibilitat dels bons s'ha duplicat...

“Els inversors perden 1,5 bilions de dòlars amb la tempesta en el deute. (...) En aquests tres mesos, l'interès del deute estatunidenc de referència –amb venciment a 10 anys– ha passat del 0,9% al 1,68%.” (Expansión, 05-04-2021).

Una altra qüestió és si aquesta tornada a la rendibilitat positiva és sostenible en el temps. La burgesia basa la seva anàlisi en el període del gràfic anterior i alguns s'afanyen a anunciar un retorn a la inflació i els especuladors comencen a agitar-se, però... quina és la tendència general de la rendibilitat dels bons del tresor dels EUA a 10 anys?

Taxa de tresoreria de 10 anys

Source: <https://www.macrotrends.net/2016/10-year-treasury-bond-rate-yield-chart>

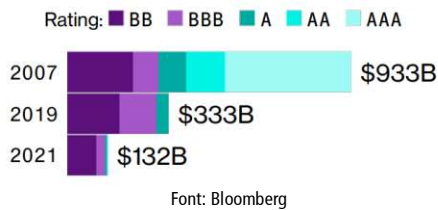
La caiguda dels preus dels bons de deute ha reduït en part el volum de deute amb dividends negatius: *“Segons les dades de Bloomberg, el volum de deute amb rendibilitat negativa s'ha desplomat a nivell global en més de sis bilions d'euros des dels màxims que va marcar en les primeres setmanes de desembre. La quantia de bons en rendibilitat negativa és ara de 12,3 bilions de dòlars, nivells que no reflectia des d'agost. Aquests bons no s'han volatilitzat, sinó que les seves rendibilitats s'han mogut a l'alça fins al punt de sobrepassar el llindar del 0%.”* (Expansión, 21-05-2021).

Dit d'una altra manera, un terç com a mínim dels especuladors en renda fixa ha sofert una pèrdua indiscutible, venent els bons per sota del preu al qual els van comprar. Un bo amb rendibilitat negativa és una inversió a pèrdua, una inversió amb guany negatiu assegurat. La materialització d'aquesta pèrdua en la caiguda del seu valor nominal és un resultat completament lògic que ve a confirmar de cop la previsió inicial.

En qualsevol cas, segueixen en rendibilitat negativa bons per valor d'entorn a 12,3 bilions de dòlars, incloent més d'un terç del deute amb altes certificacions creditícies: *“Segons assenjala Philippe Berthelot, cap de renda fixa i mercat monetari en Ostrum AM, “més d'un terç de tot el deute amb altes qualificacions creditícies continua tenint rendibilitat negativa.””* (Expansión, 21-05-2021).

En l'actual escenari els economistes burgesos es troben considerant “amb alta certificació creditícia”... una inversió amb una pèrdua segura! ...amb la condició que no suposi la pèrdua completa de la inversió inicial.

Aquesta ha estat l'evolució del deute emès als EUA amb una rendibilitat igual o superior al 5% des del 2007 al 2021. No sols s'ha reduït a una vuitena part sinó que està composta principalment per bons de qualificació dubtosa.

Per què ha caigut el valor nominal dels bons?

Una vegada aclarit que l'alça de la rendibilitat dels bons és solament un reflex de la caiguda del seu valor nominal, vegem per què s'ha produït aquesta caiguda.

Una sèrie d'economistes burgesos atribueix aquesta caiguda a la perspectiva de la inflació als EUA que al seu torn s'atribueix al pla d'ajudes d'1,9 bilions de dòlars: "L'índex de preus al consumidor als Estats Units va pujar un 0,8% a l'abril i ha situat la inflació interanual en el 4,2%, la més alta registrada des del 2008." (Expansión, 15-03-2021). No obstant això, aquest augment de l'IPC s'explica majorment per la comparació amb la situació de col·lapse de l'any anterior i per desequilibris transitoris entre l'oferta i la demanda derivats d'aquest.

Hi ha una cosa més tangible que explica la caiguda de preu dels bons en el pla immediat: "L'any passat, amb l'esclat de la pandèmia, els grans bancs estatunidencs van comprar fortes quantitats de bons estatunidencs per a dotar als inversors de la liquiditat que sol·licitaven. JPMorgan, Goldman, Citi i companyia van elevar les seves tinences de deute sobirà en 350.000 milions de dòlars a l'empesa de la Fed, que va flexibilitzar unes certes regulacions en matèria de ràtios de liquiditat de la banca.

Aquesta exempció que els va permetre inflar els seus balanços per a contenir el xoc arriba a la seva fi el proper 31 de gener i, si la Fed no hi posa remei, hauran de regularitzar la seva situació (...) els bancs ja estan deixant anar lots de deute sobirà de gran volum. (...) els gegants estatunidencs haurien tirat més llenya al foc en desfer-se de prop de 60.000 milions de dòlars en bons estatunidencs." (Expansión, 13-03-2021).

La caiguda del valor nominal dels bons del tresor dels EUA es va veure impulsada per la posada a la venda d'una quantitat de 60.000 milions de dòlars en bons a nivell immediat i la perspectiva de desfer-se d'altres 290.000 milions en breu, per efecte indirecte de la decisió de la Fed.

La caiguda del valor nominal dels bons europeus (menor) es deu al fre en la recompra dels mateixos per part del BCE: "El Banc Central Europeu va revelar ahir que el volum de bons que va adquirir entre el passat 26 de febrer i el 3 de març va ascendir a 11.900 milions d'euros, la qual cosa suposa una xifra molt per sota de les expectatives dels inversors, que estimaven que podria rondar els 20.000 milions d'euros." (Expansión, 09-03-2021).

Manteniment de les injeccions de capitalisme per a un capitalisme addicte

La retirada de les injeccions a l'economia capitalista addicta de capitalisme només són possibles a través d'una enorme síndrome d'abstinència que es concreta en l'esclat de la bombolla especulativa, a través de la destrucció massiva del capital especulatiu: "hi ha una massa immensa d'aquestes lletres que només representen negocis d'especulació, que ara es posen al nu i exploten com a bombolles de sabó; a més, especulacions muntades sobre capitals aliens, però

fracassades; finalment, capitals-mercaderies depreciades o fins i tot invendibles o un reflux de capital ja irrealitzable." (El Capital, Llibre III, Capítol XXX, K. Marx).

Per això, el capitalisme estatunidenc manté les injeccions: "L'organisme monetari [la Reserva Federal] continuarà comprant 120.000 milions d'euros al mes en bons i deixa els tipus d'interès en el nivell mínim d'entre el 0% i el 0,25%." (Expansión, 29-04-2021). Des d'aquesta perspectiva cal avaluar l'impacte que pot tenir la venda dels bons en poder dels bancs quan la Fed està comprant cada mes bons per valor de 120.000 milions d'euros.

També el BCE s'ha encarregat de tirar enrere l'experiment de març: "El BCE va augmentar a l'abril les compres de deute de la zona euro fins a 80.118 milions d'euros, enfront dels tres primers mesos de l'any. Ha adquirit fins ara bons per 1.017.841 milions." (Expansión, 09-03-2021).

Aquesta és la injecció de capital que el capitalisme mundial s'ha injectat solament durant el 2020:

"JPMorgan Asset Management estima que les mesures d'estímul dels bancs centrals i els governs van ascendir en total a 20 bilions de dòlars (16,7 bilions d'euros) l'any passat, és a dir, més d'una cinquena part del PIB mundial." (Expansión, 08-03-2021).

Aquesta enorme injecció de capitals al capitalisme addicte d'injeccions explica amb facilitat també el que ha sorprès molts economistes burgesos: que la caiguda dels valors dels bons no hagi suposat una caiguda major de la borsa.

Ja hem vist que per al capitalista que havia invertit en bons, la devaluació dels mateixos suposa una pèrdua neta però per a un segon capitalista pot ser l'oportunitat de fer una inversió amb una rendibilitat major. Si la devaluació dels bons incrementa la seva rendibilitat i ho fa fins al punt que supera la rendibilitat de la seva inversió en Borsa, aquest segon capitalista vendrà les seves accions per a comprar bons, fent baixar així la cotització de les accions en Borsa. Però, en un context en el qual els Bancs Centrals i els Governos injecten sistemàticament una enorme quantitat de capital que no troba un lloc per a la seva inversió productiva, mantenint al 0% els tipus d'interès, tot aquest capital injectat exerceix una influència a l'alça del capital especulatiu que supera amb escreix l'efecte de la devaluació dels bons.

Competència entre economies drogades

Els competidors condueixen cadascun un cotxe cap al precipici però no poden ser els primers a frenar. La retirada de les injeccions per part d'un d'ells significaria una pèrdua de competitivitat respecte a l'altre i fins i tot que les seves empreses es desplacin a l'altre camp per al seu finançament a menor cost:

"L'any passat, el volum d'aquestes operacions (conegudes com yankees reversos en l'argot dels mercats) es va situar en 65.000 milions d'euros, una mica per sota del nivell històric de 2019.

Entre gener i abril de 2021, les col·locacions de signatures estatunidencques en el Vell Continent sumen 36.000 milions d'euros, amb JPMorgan, Fedex, Goldman Sachs, Coca-Cola, Blackstone i Morgan Stanley entre els emissors.

Els analistes d'ING creuen que hi haurà un exercici rècord, amb 80.000 milions d'euros en yankees reversos, al voltant del 10% de tot el deute que trauran al mercat enguany les corporacions nord-americanes." (Expansión, 12-05-2021).

Al mateix temps, aquestes injeccions permeten mantenir vives tota una sèrie d'empreses que la pròpia burgesia no dubta a qualificar de "zombis": "La institució que presideix Christine Lagarde assegura que abans de la pandèmia el percentatge

d'empreses zombis se situava en el 4%. Després de la pandèmia, aquest percentatge podria haver-se doblat, ja que fins a un 8% entrava en la nova crisi a les portes del que es considera un mort vivent en terme corporatiu.” (Expansión, 22-05-2021).

Si el competidor dona ajudes directes, no hi ha una altra sortida que fer el mateix: “La Junta Europea de Risc Sistèmic (ESRB, per les seves sigles en anglès), creada després de la passada crisi per a alertar de les grans amenaces per a l'estabilitat financera, torna a alçar la veu. La institució que dirigeix Christine Lagarde, també presidenta del Banc Central Europeu, va publicar ahir el seu últim informe en el qual fa una crida a les ajudes directes a les empreses amb l'objectiu d'evitar una onada d'impagaments.” (Expansión, 29-04-2021).

I si el competidor realitza una macroinversió de renovació d'infraestructures, no hi ha una altra alternativa que seguir el mateix camí: “Per poder comparar-se amb els EUA, va indicar Lagarde, Europa ha de desplegar com més aviat millor el seu pla fiscal de 800.000 milions, (...), sense més retard.” (Expansión, 23-04-2021).

El mateix es pot dir del deute corporatiu que tant el BCE com la Reserva Federal vénen engolint en quantitats creixents: “(...) la Reserva Federal, que va anunciar el 23 de març de 2020 que faria el pas sense precedents de comprar bons corporatius per donar suport al mercat (...)” (Expansión, 07-04-2021).

On va a parar tot aquest capital injectat?

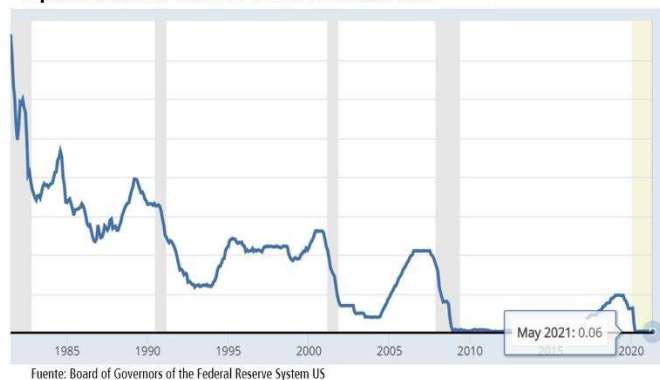
En la revista *El Comunista* n°65 mostràvem com aquesta contínua injecció de capital que no troba una inversió productiva acabava inflant la Borsa mundial (que va batre el llindar de 100 bilions de dòlars), s'acumulava en un excés de liquiditat en els bancs europeus (3,06 bilions d'euros) o estatunidencs (2,8 bilions d'euros). A la UE l'excés de liquiditat ha arribat des de llavors als 4,18 bilions d'euros (Bloomberg, 02-06-2021). Ens detindrem en aquest número de la revista a seguir la pista d'aquesta superproducció de capitals en altres tres llocs: les reserves de divises a Àsia, els suposats “estalvis de les famílies” i la bombolla del bitcoin.

Abans de passar a això, veurem que una part d'aquest excés de liquiditat, d'aquesta superproducció de capitals, va a parar... al punt d'on va sortir, a la pròpia Fed: “l'import canalitzat cap a la facilitat de dipòsit, on les entitats aparquen la liquiditat de manera temporal, s'ha disparat als nivells més alts des de 2017, en superar els 369.000 milions el divendres passat.” (Expansión, 25-05-2021). Això està enfonsant la taxa efectiva dels fons federals (effective federal fund rate) que és la taxa a la qual els bancs dels EUA es presten liquiditat els uns als altres: “El tipus d'interès dels fons federals se situa en el 0,06%, molt per sota del terme mitjà d'entre el 0% i el 0,25% desitjat pel Banc Central.” (Expansión, 25-05-2021). Aquest índex és l'equivalent al EONIA o EURIBOR europeus que porten en negatiu des de setembre de 2014 i des de febrer de 2016 respectivament.

“La Fed ha ampliat ja l'accés al programa de repos i ha augmentat els límits d'efectiu que poden aparcar les entitats financeres en el banc central de 30.000 a 80.000 milions de dòlars. L'objectiu és drenar liquiditat del sistema i alentir la tendència baixista dels tipus d'interès a curt termini. Un següent pas podria ser que la Fed augmenti l'interès que paga als bancs per les reserves que mantenen aparcades en les seves arques. Un altre, augmentar el tipus que paga en el seu programa de compres amb repo.” (Expansión, 25-05-2021).

Esment especial mereix el programa de “repos” o recompres (*repurchase*). La Fed ven bons a un preu determinat als bancs amb el compromís de recomprar-los a un preu major l'endemà. És com

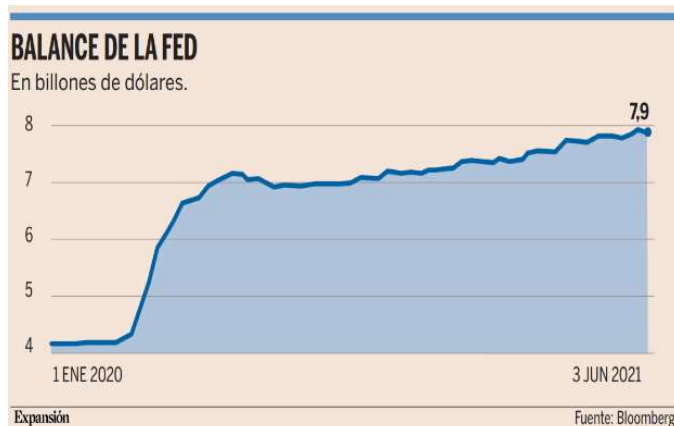
Tipus efectiu d'interès dels fons federals

Fuente: Board of Governors of the Federal Reserve System US

si els bancs prestessin diners a la Fed amb el bo com a col·lateral, sota l'aparença d'una compra-venda (i recompra). Això té com a efecte el drenatge temporal de reserves del sistema bancari (de l'excés de liquiditat), però aquest drenatge temporal té com a resultat final una injecció major de liquiditat en el sistema perquè la Fed recompra a un preu major els bons.

A tot això, la Fed anuncia un “gir” en la seva política: “Aquesta decisió posarà en el mercat gairebé 14.000 milions de dòlars dividits en 8.600 milions pertanyents a ETF de renda fixa i 5.200 milions d'emissions de bons concretes.” (Expansión, 04-06-2021). Qualsevol pot ponderar què representa vendre 14.000 milions de dòlars en deute amb una mà, mentre amb l'altra s'estan comprant 120.000 milions de dòlars mensuals... i també quin efecte pot tenir tenint en compte que el balanç de la Fed és de 7,9 bilions (“trillions” en anglès, és a dir: 7.900.000.000.000) de dòlars.

Expansión

Fuente: Bloomberg

La Fed actua com un bomber-piròman (i de moment podem afirmar que preval clarament la faceta del PIRÒMAN monetari) mantenint un programa de compres de 120.000 milions de dòlars mensuals i els tipus d'interès a 0% mentre d'altra banda gesticula per a intentar drenar l'excés de liquiditat generada per la seva pròpia actuació, il·lustrant molt bé la clàssica caracterització del Manifest de 1848: “Les relacions burgeses de producció i de canvi, les relacions burgeses de propietat, tota aquesta societat burgesa moderna, que ha fet sorgir tan potents mitjans de producció i de canvi, s'assembla al mag que ja no és capaç de dominar les potències infernals que ha desencadenat amb els seus conjurs.” (Manifest del Partit Comunista, 1848).

L'augment de les reserves de divises a Àsia

El capitalisme asiàtic ha engolit ja 8 bilions de dòlars en reserves de divises des del 2000. L'ajust en el següent gràfic que fa al capitalisme xinès té en compte que la venda de divises per part del Banc Central s'ha compensat per un augment de la compra de divises per part dels seus bancs privats.

Les burgesies asiàtiques es veuen obligades a comprar divises per tal d'evitar la revaluació de les seves monedes (el que impactaria negativament en les seves exportacions) o, el que és el mateix, compensar la devaluació del dòlar motivat per l'emissió mastodòntica d'aquesta divisa.

"A Vietnam, per exemple, les exportacions van créixer un 6,5% l'any passat. Amb la seva moneda, el dong, vagament vinculada al dòlar, gran part d'aquests ingressos comercials van anar a parar a les reserves oficials de divises (el banc central emet dongos per a comprar l'excés de dòlars dels bancs comercials a un tipus de canvi gairebé fix)." (The Economist, 23-03-2021).

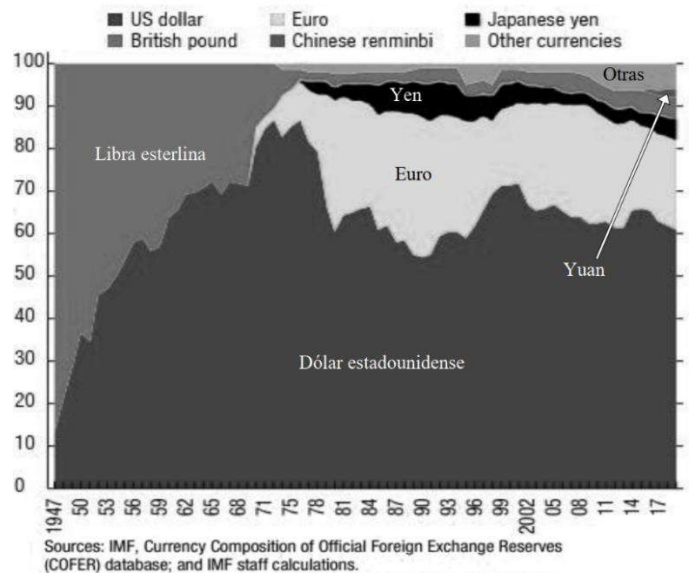
Dialècticament, aquest nivell d'acumulació de divises és una acumulació de poder sobre les monedes atresorades. Les burgesies asiàtiques estan acumulant reserves com per a arribar a contrarestar i fins a invertir qualsevol política monetària que decideixi la Fed. Per exemple, una venda massiva de les mateixes podria fer-les saltar per l'aire o posar-les en serioses dificultats. Però al mateix temps, això suposaria una pèrdua neta per a les burgesies que es despreguessin massivament d'aquestes divises, una revaloració de les seves pròpies monedes i la pèrdua d'un mercat necessari per a l'exportació de les seves mercaderies. És per aquest motiu que aquestes burgesies es veuen empeses de moment a continuar comprant els dòlars i euros emesos pel BCE i la Reserva Federal, permetent al capitalisme europeu i estatunidenc continuar xuclant una part de la plusvàlua extorsionada al capitalisme mundial mitjançant la sola impressió de paper. Però això no durarà eternament.

Composició de les reserves mundials de divises

En el primer dels següents gràfics es pot apreciar com el dòlar estatunidenc va superar a la lliura esterlina com a moneda de reserva en tan sols 10 anys a partir del final de la segona matança mundial, havent-la desplaçat completament al cap de tan sols 20 anys.

En aquest gràfic es mostren juntes les divises europees prèvies al naixement de l'euro i amb continuïtat amb aquesta moneda.

En la taula que segueix al gràfic veiem com una divisa en particular aconsegueix anar-li guanyant terreny al dòlar passant de l'1,95 el 1970 fins al 12,1% el 1984: el marc alemany, l'embrió de l'actual euro.

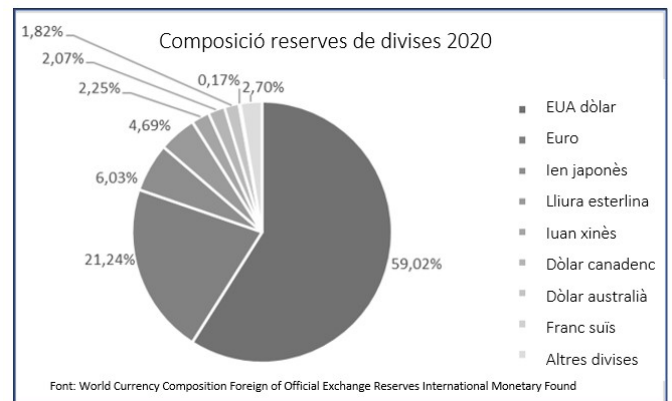

Composició global de les reserves de divises 1970-1984

	1970	1972	1976	1980	1982	1983	1984
US dollar	77.2	78.6	76.6	67.2	68.4	68.5	65.8
Deutsche Mark	1.9	4.6	8.8	14.8	12.4	11.2	12.1
Japanese yen	-	0.1	2.1	4.3	4.6	4.7	5.4
Swiss franc	0.7	1.0	2.2	3.2	2.7	2.3	2.0
Pound sterling	10.4	7.1	1.9	2.9	2.4	2.6	2.8
French franc	1.1	0.9	1.6	1.7	1.3	1.1	1.0
Other currencies	8.7	7.7	6.8	5.9	8.2	9.6	10.9
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Source: BIS Economic papers, n°18, 1986

Des de la seva posició del 78,6% en 1972 el dòlar estatunidenc va caure al 65,85% en 1984 i ha continuat caient fins al 59,02% amb el qual va tancar l'any 2020; mentre que l'euro ha aconseguit el 21,24% i el iuan xinès (renminbi) ensenya les orelles amb el 2,25%.

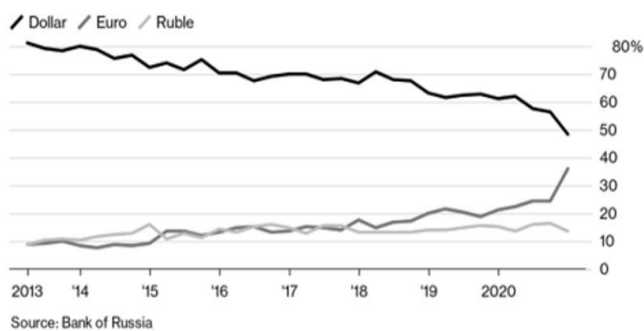

Hem vist com de ràpid el dòlar va superar primer i va desplaçar després la lliura esterlina i aquesta vegada el procés pot arribar a tenir fins i tot major acceleració, quan es desencadeni clarament. El dòlar actual està sustentat en un estat híper endeutat amb el món, amb una incapacitat notòria de guanyar cap de les guerres en les quals s'ha embarcat des de la derrota a Vietnam, que subsisteix a base de l'emissió mensual de milers de milions de dòlars amb els quals segueix engolint deute per sobre dels 7,8 bilions de dòlars actuals, amb una quantitat d'aquesta divisa en mans de capitals estrangers suficient per llançar un atac que faria empal·lidir l'atac contra el sistema monetari europeu que va forçar la sortida del mateix de la lliura esterlina, la lira italiana i la pesseta espanyola el 1992 però que es va estavellar contra el franc en 1993.

Però la imposició del dòlar com a moneda de reserva no va ser una casualitat del destí sinó que té una causa material: la victòria dels EUA en la segona guerra mundial, el poder destructiu demostrat en els assassinats atòmics d'Hiroshima i Nagasaki que van seguir als bombardejos criminals sobre Dresden i Hamburg. La repartició del món realitzada a lalta i Potsdam ja no es correspon amb la realitat i els EUA es demostren impotents per frenar el seu descens, però la caiguda del dòlar com a moneda de reserva mundial posaria a la burgesia nord-americana davant la improrrogable disjuntiva: morir matant o morir agonitzant.

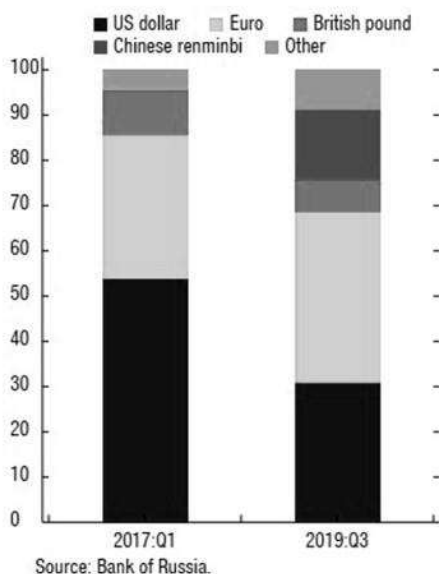
Aquesta és l'amenaça que li va llançar l'imperialisme rus a l'imperialisme estatunidenc quan Gazprom va anunciar el 2015 que realitzaria totes les vendes a la Xina en iuans i quan Rosneft va decidir el 2019 passar a realitzar totes les vendes en euros (decisió que per cert li va costar la vida al criminal Sadam Huseín quan la va aplicar a l'exportació de petroli de l'Iraq). Des de llavors l'imperialisme rus ha tractat activament de reduir l'ús dels dòlars en les seves exportacions passant a representar menys del 50% de les mateixes des de la situació de més del 80% el 2013.

Divisa utilitzada per a les exportacions russes

En la mateixa línia, Rússia està reduint les seves reserves en dòlars i incrementant les reserves en or i en iuans xinesos. No es tracta en aquest cas d'una acció amb grans conseqüències directes per la relativa grandària de l'economia russa però es tracta d'un camí que si és seguit per tota una altra sèrie de països pot representar un dur cop per al dòlar.

Composició de reserves de divises de Rússia

Recordem que "l'or circula perquè té valor, els bitllets tenen valor perquè circulen." (Teoria marxista de la moneda, 1967). El paper de l'atresorament està estretament relacionat amb el de mitjà de circulació i de pagament. Els dòlars estatunidencs

s'atresoren perquè serveixen com a mitjà de circulació internacional de les mercaderies, com a mitjà de pagament internacional. S'atresoren per a poder fer front a aquests pagaments. Al mateix temps, en la mesura en què s'atresoren, aquests dòlars no circulen i amb això no devaluen el dòlar: els EUA poden continuar emetent dòlars i pagant amb ells sense que la seva moneda es converteixi en lletra morta. Però si el dòlar redueix substancialment el seu paper en els intercanvis internacionals, a la burgesia estatunidenca se li pot acabar el mecanisme pel qual fa pagar una "mossegada" a la resta de la burgesia mundial. Els efectes no obstant això no es limitarien al capitalisme nord-americà: "La balança de pagaments, en temps de crisi, és contrària a tot país, almenys a tot país comercialment desenvolupat, però sempre a un darrere l'altre, com en els incendis de gavelles, tan aviat com els va arribant el torn del pagament; i la crisi, una vegada que ha esclatat, per exemple, a Anglaterra, condensa en un període molt curt tota la sèrie d'aquests terminis. Llavors es revela que tots els països s'han excedit al mateix temps en les exportacions (és a dir, en la producció) i en les importacions (és a dir, en el comerç), que en tots ells s'han exagerat els preus i s'ha forçat el crèdit. I en tots sobrevé la mateixa fallida." (El Capital, Llibre III, Capítol XXX, K. Marx).

Monedes digitals per part dels bancs centrals

Els Bancs Centrals estan anunciant en cadena la preparació de l'emissió de moneda digital. Això està íntimament relacionat amb les funcions de moneda de reserva i amb tractar de mantenir o conquistar els privilegis que ostenten aquelles monedes que omplen els canals de la circulació i s'imposen com a mitjà de pagament.

Abans de seguir, convé distingir entre la diversitat d'elements que poden denominar-se monedes digitals o criptomonedes.

D'una banda tenim el Bitcoin i els seus similars (Ripple, Ethereum, Monero, Litecoin, etc.). L'excés general de liquiditat troba en aquesta mena d'actius una sortida (il·lusòria). Es tracta d'elements especulatiu que no tenen cap suport (ni tan sols teòric) i que no poden arribar a funcionar com a mitjà de circulació ni pròpiament com a mesura de valor per la seva excessiva volatilitat: "basta la compra de bitcoins per 92,5 milions de dòlars (menys de 80 milions d'euros) perquè el preu de la criptomoneda pugui un 1%. Per moure en el mateix percentatge el preu de l'or (actiu que sol comparar-se com a refugi per als inversors si arriba una era d'alta inflació) fa falta que els inversors comprin unces per uns 2.000 milions de dòlars, vint vegades més." (Expansión, 18-03-2021).

Va bastar que Tesla anunciés que permetria comprar amb bitcoins perquè el seu valor en Borsa es disparés i ha bastat amb què s'anunciés el contrari i que la Xina emprengués mesures

contra aquesta mena d'actius perquè s'esfondri el seu valor en Borsa, arrossegant amb ella a les altres.

Després estan les denominades *stablecoin* o monedes "estables". Les *stablecoin* estan recolzades per unes reserves però tenen un àmbit d'aplicació reduït a determinades transaccions. Per a fer-se una idea de la seva "estabilitat", observem la major d'elles: *"Tether, la stablecoin de 60.000 milions de dòlars, va ser multada a Nova York amb 18,5 milions de dòlars per manipulació de reserves."* (Expansió, 21-05-2021). *"L'operador Tether no posseeix 62.000 milions de dòlars en diners o bons del Tresor estatunidenc de baix risc. La companyia ha aclarit que les seves reserves atresoren menys d'un 3% en efectiu."* (Expansió, 03-06-2021). Cal dir que això és exactament el mateix que fan els bancs, començant pels bancs centrals...

Finalment, tenim els projectes de moneda digital dels Bancs Centrals dels quals està operatiu únicament el del Banc Central de la Xina, el iuan digital (no compteu amb el petro veneçolà, "recolzat" per una economia en caiguda lliure). En aquest cas la moneda serà un equivalent digital al bitllet en paper, signat digitalment pel Banc Central i amb l'equivalent digital del seu número de sèrie. De la mateixa manera que els bitllets de banc, complirà amb les funcions bàsiques de la moneda: 1) mesura de valor, 2) mitjà de circulació, 3) diner en el sentit fort: atresorament, mitjà de pagament, moneda mundial. (El Capital, Llibre I, Capítol III, K. Marx). Tindrà el mateix suport que els bitllets de banc: CAP!, més enllà del curs forçós atès que la Banca presta al descobert. Com a moneda de curs forçós allà on s'emeti circularà obligatòriament. Però en un entorn digital les fronteres físiques de les compres i vendes es difuminen completament i – sobretot si no hi ha alternativa – la primera moneda que ompli efectivament aquests canals ocuparà una posició difícil de desallotjar si s'instal·la efectivament com a moneda d'atresorament i mitjà de pagament mundial en el terreny digital.

"La Fed és l'últim dels grans bancs centrals que ha declarat obertament que estan analitzant la possibilitat de crear un format digital de la seva divisa. (...) Ahir també es va pronunciar en aquest mateix sentit el Banc Central del Brasil. (...) De moment, la Xina se situa clarament al capdavant en el que al llançament d'una divisa digital es refereix. El Banc Popular de la Xina (PBOC) ja està distribuïnt el seu iuan digital en petits volums per a realitzar els experiments de camp." (Expansió, 25-05-2021).

El diner com a funció social específica constitueix un monopoli social dins de les mercaderies: *"Ara bé, la classe específica de mercaderies a la forma natural de les quals s'incorpora socialment la forma d'equivalent, és la que es converteix en mercaderia –diner o funciona com a diner. Aquesta mercaderia té com a funció social específica, i per tant com a **monopoli social dins del món de les mercaderies**, el d'exercir el paper d'equivalent general."* (El Capital, Llibre I, Capítol I, K. Marx) i quan conviuen dues monedes una tendeix a desplaçar a l'altra: *"Tota l'experiència històrica ensenya, en el que a aquest problema es refereix, que **allà on hi ha dues mercaderies que exerceixen legalment la funció de mesura de valor, és sempre una la que triomfa en la pràctica.**"* (Contribució a la crítica de l'economia política, K. Marx, 1859).

Així doncs, la febre dels bancs centrals per emetre moneda digital no es deu a l'existència de les criptomonedes privades, ni per l'ús que puguin fer d'elles el frau o la delinqüència organitzada sinó per la lluita per mantenir-se com a moneda de referència mundial i per no despertar-se un dia i veure com els

compradors d'Europa i els EUA utilitzen com a moneda per a les seves compres digitals... el IUAN DIGITAL!

L'única cosa que passa és que mentre que la Xina ja està distribuïnt el seu iuan digital, encara que sigui en petits volums, els altres imperialismes han de començar a fer els deures: *"La introducció de l'euro digital, projecte sobre el qual el Banc Central Europeu (BCE) prendrà una decisió formal en els pròxims mesos, podria produir-se en 2026 com a data més primerenca, segons va advertir ahir l'executiu italià de la institució, Fabio Panetta."* (Expansió, 27-05-2021).

Els "estalvis" d' "els consumidors del món"

Una part de la burgesia posa les seves esperances de sortir de la dinàmica deflacionària en el suposat estalvi d' "els consumidors del món". Així se'n fa ressò la premsa:

"Els consumidors de tot el món han estalviat 5,4 bilions de dòlars (4,5 bilions d'euros) més des que va començar la pandèmia (...) Les llars mundials van acumular l'excés —definit com l'estalvi addicional comparat amb el patró de despesa en 2019, i equivalent a més del 6% del producte interior brut global— al final del primer trimestre d'enguany, segons els càlculs de l'agència de ràting Moody's. (...) Moody's calcula que, només als EUA, les llars han acumulat més de 2 bilions de dòlars d'estalvis addicionals. I això abans d'explicar-se les gegantesques transferències del programa d'estímul d'1,9 bilions de dòlars del president Joe Biden (...)." (Expansió, 20-04-2021).

L'esquema del seu raonament: la població mundial no ha pogut gastar per efecte dels confinaments i això ha comportat un estalvi que, una vegada aixecades les restriccions, conduiria a una despesa desenfrenada d'aquest estalvi que tindria com a efecte una pujada general de preus, un efecte inflacionari.

Però aquest raonament té un defecte. El conjunt de la classe obrera no sols no ha estalviat sinó que ha perdut l'ocupació o ha estat cobrant prestacions i subsidis que han representat una pèrdua seriosa del seu ja baix poder adquisitiu. Per tant, aquest suposat estalvi se circumscriu a la classe social burgesa i a determinades capes de la petita burgesia i de l'aristocràcia obrera: *"(...) un economista de Goldman Sachs, calcula que gairebé dos terços de l'excés d'estalvi als EUA pertany al 40% de la població més ric."* (Expansió, 20-04-2021). Aquesta admissió per part de representants de la burgesia té una raó de ser: és el fruit d'una preocupació motivada en què, si efectivament aquests diners es corresponen a un augment de liquiditat que no troba sortida, les seves esperances que es transformi en despesa (amb l'esperada conseqüència inflacionària) seria vana; com admet un sector de la pròpia burgesia: *"Adam Slater, economista cap d'Oxford Economics, explica: "Si l'excés d'estalvi està en possessió principalment de les llars més riques i es tracta com un augment de la riquesa i no com un increment dels ingressos, caldria esperar un nivell molt més baix de despesa [addicional]"."* (Expansió, 20-04-2021).

De fet, gran part d'aquest "estalvi" inflarà la bombolla especulativa. Aquest és el retrat dels futurs arruïnats en el crack borsari que es prepara:

"L'activitat dels petits inversors ha representat com a mitjana el 23% del volum de negociació en renda variable als EUA el 2021, més del doble que el 2019. (...) els enquestats van dir que tenien previst destinar com a mitjana el 37% dels diners de les ajudes que rebessin del Govern en invertir en accions. Això podria suposar fins a 170.000 milions de dòlars (142.000 milions d'euros) en total. I si les borses s'enfonsessin, no es retirarien, sinó que invertirien més diners en ella (...) van començar a

permetre als inversors comprar i vendre fraccions d'accions, cosa que significa que amb 50 dòlars podien comprar una part d'una acció d'Amazon, que actualment cotitza a 3.000 dòlars. (...) Aconseguir un crèdit també és més fàcil, com els crèdits colateralitzats que concedeixen les plataformes de negociació, els quals van ascendir a un rècord de 799.000 milions de dòlars als EUA al gener." (Expansió, 15-03-2021).

En la seva caracterització d'inversors amb menor capital, veiem una confirmació de la tesi de Lenin: "La "democratització" de la propietat accionarial, de la qual els sofistes burgesos i els oportunistes anomenats "socialdemòcrates" esperen (o això afirmen) la "democratització del capital", l'enfortiment del paper i la importància de la producció a petita escala, etc., és en realitat un dels mitjans per a augmentar el poder de l'oligarquia financera. Per aquesta raó, entre altres, als països capitalistes més avançats, o més vells i "experimentats", les lleis permeten l'emissió d'accions més petites. A Alemanya, la llei no permet emetre accions de menys de mil marcs, i els magnats de les finances alemanyes miren amb enveja a Gran Bretanya, on la llei autoritza accions de fins i tot una lliura esterlina (és a dir, 20 marcs, al voltant de 10 rubles). **Siemens, un dels "reis financers" i industrials més grans d'Alemanya, va dir el 7 de juny de 1900 al Reichstag que "L'ACCIÓ D'UNA LLIURA ESTERLINA ÉS LA BASE DE L'IMPERIALISME BRITÀNIC". Aquest negociant té una concepció considerablement més profunda i més "marxista" de l'imperialisme, que un cert escriptor de dubtosa reputació que és considerat el fundador del marxisme rus i que creu que l'imperialisme és un mal hàbit d'un cert poble...**" (Imperialisme fase superior del capitalisme, Lenin, 1916).

D'altra banda, es tracta d'inversions que se sustenten en diners prestats (en crèdits colateralitzats) amb la recepta culminant del capitalisme: els CAPITALISTES SENSE CAPITAL o, en paraules de la nostra corrent: FER INVERTIR ALS DESPULLATS!

Els desajustaments de l'oferta i la demanda en l'anarquia de la producció mercantil capitalista

Mentre la sobreproducció relativa de capitals i mercaderies empeny cap a la deflació (a través de la caiguda tendencial del valor unitari de les mercaderies, de la caiguda tendencial de la taxa de guany i de la caiguda tendencial del tipus d'interès que es deriva d'ella), hi ha una sèrie de factors que poden actuar en sentit oposat i generar processos inflacionaris i hiperinflacionaris en determinats períodes i en determinades zones. A més de l'emissió desenfrenada de moneda que efectivament abasti la circulació i la pèrdua de confiança en la seva moneda per part de burgesies locals que provoqui una venda contínua d'aquesta moneda per a comprar divises, hi ha factors vinculats a desequilibris entre l'oferta i la demanda i a la ruptura de les cadenes de subministraments.

Aquestes ruptures de les cadenes de subministraments i desajustaments entre l'oferta i la demanda poden ser provocats per obstacles en les rutes habituals (com un vaixell encallat en el canal de Suez), el tancament deliberat de fronteres (per un virus que obliga a confinar a la població i a no importar productes de zones amb alt contagi), per l'encariment de determinats productes (mitjançant barreres aranzelàries), pel bloqueig o destrucció de determinades instal·lacions productives o extractives (a través d'embargaments i conflictes militars), etc. No haurem de sorprendre'ns si d'ara endavant anem veient aquests successos i altres similars irrompre en escena amb una certa freqüència, com han estat i vénen sent utilitzats per influir en el preu del petroli.

El tancament seqüencial de tota una sèrie d'indústries durant els anys 2020 i 2021 ha produït una detenció o ralentització en la producció mateixa d'aquests sectors però també en aquelles indústries que proporcionen les matèries primeres o productes semielaborats o auxiliars que es necessiten.

Com s'explica en la Secció I del Llibre II (Capítol VI) d'El Capital: "Els estocs de mercaderies han de tenir el volum necessari per a poder satisfer durant un determinat període les necessitats de la demanda. (...) Per tant, **l'emmagatzematge de mercaderies es considera aquí com a condició necessària de la venda d'aquestes**. El seu volum ha d'excedir, a més del de la venda mitjana o del de la demanda mitjana. D'una altra manera, no podria satisfer la venda o la demanda que excedís d'aquest límit. (...)

En canvi, quan les mercaderies emmagatzemades en receptacles circulatoris no deixen lloc a la nova onada de la producció que ve darrere i quan, per consegüent, els magatzems es trobin abarrotats fins a l'excés, l'emmagatzematge de mercaderies s'estén a conseqüència de l'estancament de la circulació, de la mateixa manera que creixen els tresors en estancar-se la circulació dels diners. **En aquest cas, l'emmagatzematge de mercaderies no és condició de la venda ininterrompuda, sinó conseqüència de la impossibilitat de donar sortida a les mercaderies mitjançant la seva venda. Les despeses són les mateixes; però com ara brollen simplement de la forma, és a dir, de la necessitat de convertir les mercaderies en diners i de la dificultat d'operar aquesta metamorfosi, no s'incorporen al valor de la mercaderia, sinó que representen deduccions, pèrdues de valor en la realització d'aquest.**" (El Capital, Llibre II, Capítol VI, K. Marx).

Per tant, les despeses de magatzematge dels estocs de mercaderies només s'integren en el valor del producte quan s'adeqüen a la mitjana socialment necessària per a assegurar la venda ininterrompuda en condicions normals. En cas contrari, representen pèrdues i deduccions que ha de suportar el capitalista individual. Independentment dels casos en què representa una pèrdua o deducció del valor, hem vist més amunt com cada capitalista individual es veu empès per la competència a disminuir el valor de la seva pròpia mercaderia per poder vendre-la i desallotjar als competidors. Per això, fins i tot quan el magatzematge s'integra com a part del valor de la mercaderia, la tendència és a reduir-lo al màxim per a reduir el cost (valor) de la mercaderia, donant lloc a noms de moda com la producció *just in time* (just a temps). La tendència històrica general de la producció capitalista és – per tots dos motius – la de reduir i minimitzar els estocs mantinguts per a assegurar la venda ininterrompuda.

La paralització seqüencial de la producció va generar una caiguda abrupta de la demanda i la consegüent interrupció de la circulació, amb l'abarroament dels estocs i la detenció/reducció de la producció de matèries primeres i productes semielaborats.

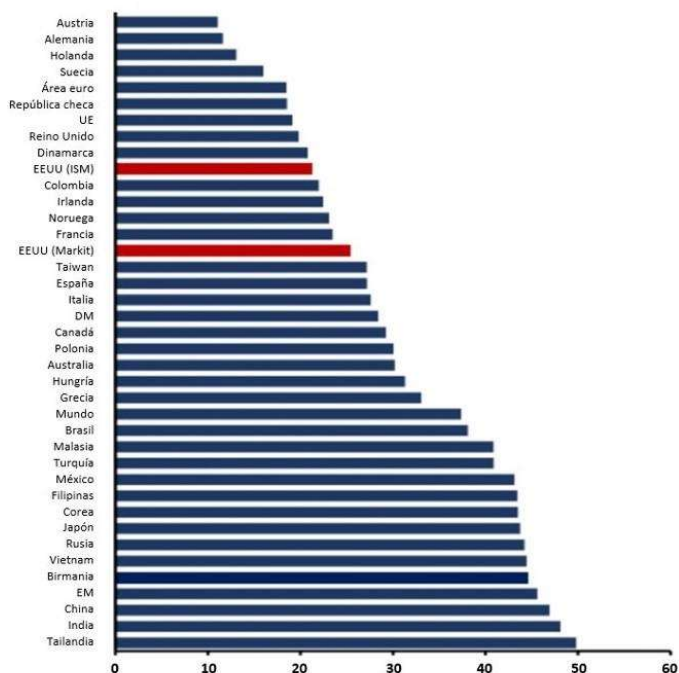
Quan s'ha posat damunt de la taula la represa de la producció, ningú s'ha parat a pensar si la resta de baules de la cadena de subministrament estarien llestes o a pensar en quin ordre haurien de posar-se en marxa perquè les matèries produïdes en una indústria estiguessin efectivament disponibles per a la següent indústria que requereix d'elles. I encara que algú s'hagués parat a pensar-ho, el resultat hagués estat el mateix: L'ANARQUIA DE LA PRODUCCió MERCANTIL és implanificable perquè cada agent competeix amb els altres per un mercat que no pot controlar. **"Només allà on la producció es troba**

subjecta al control preestablert de la societat, pot aquesta establir la coordinació necessària entre el temps de treball social invertit en la producció de determinats articles i el volum de la necessitat social que aquests articles vénen a satisfer.” (El Capital, Llibre III, Capítol X, K. Marx).

La represa de la producció de forma desincronitzada ha generat un augment també abrupte de la demanda d'aquests productes que no es pot satisfer a curt termini: els estocs estan reduïts a la seva mínima expressió i l'escala de la producció està ajustada per a la satisfacció d'una demanda contínua distribuïda en el temps i no per a l'acumulació sobtada del mateix volum de demanda en un temps curt.

A tall d'exemple, aquesta és la situació dels fabricants de tomàquet envasat italià: *“No trobem llaunes. Les grans multinacionals estan incomplint els seus contractes i el preu de la llaunes s'ha incrementat per tres”, diu Natasha Linhart, CEO de Atlante, proveïdor de detallistes de menjar italià en diversos mercats incloent els EUA, el Regne Unit, l'Índia, el Japó i el Canadà. (...) La demanda de llaunes està absorbida per la Xina, que va veure a la seva economia recuperar-se abans que les altres. Això significa que els proveïdors d'acer de l'Índia, com Tata Steel, però també d'Itàlia, com Ilva, no són capaces de subministrar llaunes als seus clients italians.”* (Bloomberg, 09-06-2021).

Temps d'entrega de proveïdors – maig 21 Índex invertit (100 – índex PMI)

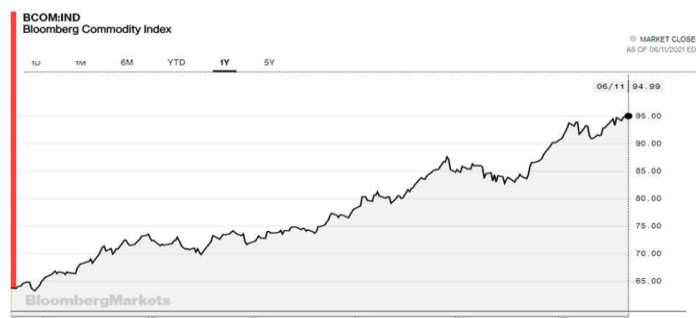

En el gràfic anterior s'observen els colls d'ampolla, els retards, produïts per les convulsions de la posada en marxa dels diferents sectors productius que més que una represa sembla un gegantesc atac epilèptic de l'organisme productiu capitalista. El gràfic es mostra amb l'índex invertit pel que els valors per sota de 50 representen increments dels retards en la provisió de subministraments. Salta a la vista que Àsia (excepte – significativament – Taiwan) està gairebé exempta d'aquest efecte mentre que els retards s'acumulen a la Unió Europea i els EUA.

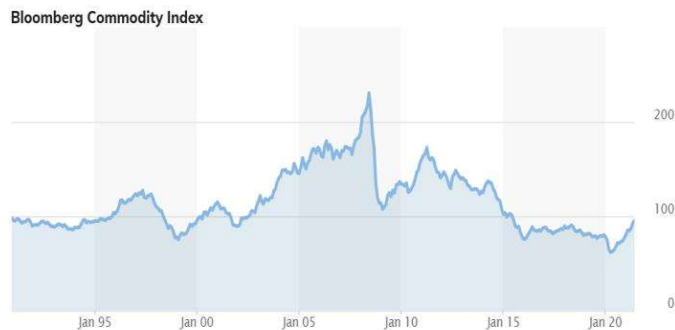
Adicionalment, la necessitat d'avançar-se als competidors, de no perdre mercat, d'assegurar-se que es podrà disposar

d'almenys una part dels subministraments necessaris, etc. porta a una espiral en la qual es multipliquen els efectes del desajustament inicial.

Tot això ha portat a una pujada del preu de les matèries primeres, incloent el petroli per les mateixes raons, en l'últim any:

Abans de seguir, observem aquest índex amb una mica més de perspectiva per a veure que de moment no estem ni en els nivells del 2001-2008 ni en els del 2009-2014:

El Volcà de la producció

Una dada important que els marxistes hem de seguir és la dificultat amb la qual l'increment dels preus de cost es tradueix en un increment dels preus de venda final. En el següent gràfic es mostra l'evolució dels preus d'entrada industrials a la Xina i dels preus de venda al detall.

En llenguatge marxista, una part de l'increment del cost en capital constant no s'està podent repercutir en el preu de venda, per la sobreproducció, no podent materialitzar-se en guany tot el plusvalor arrencat. Per simplicitat ho representarem sobre la base del *valor* encara que seria equivalent sobre la base dels *preus de cost* i els *preus de producció*.

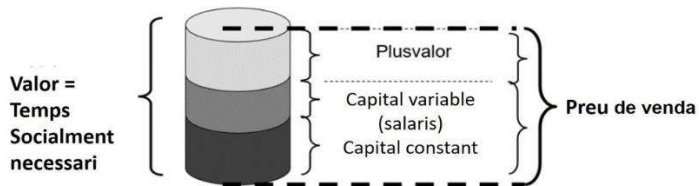

Fig.1 – Abans de la pujada dels costos del capital constant

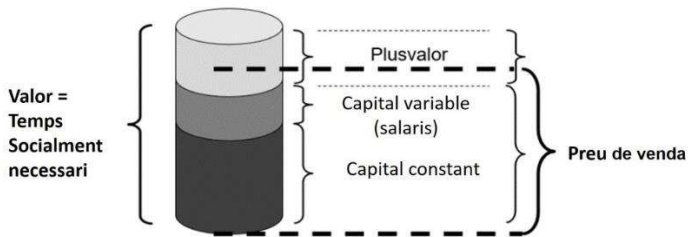

Fig.2 – Situació si l'augment del preu del capital constant no es tradueix en un augment del preu de venda

Una altra manera d'entendre aquest efecte de la sobreproducció és partint d'un vessant de la determinació del valor de les mercaderies pel temps socialment necessari (que s'oblida amb freqüència) que apareix clarament establerta en *El Capital*: "Però no existeix una relació necessària, sinó una relació purament fortuïta entre la quantitat total del treball social invertit per a produir un article destinat a la societat, (...), d'una part, i d'una altra el volum en què la societat reclami satisfacció de la necessitat que aquell article concret ve a cobrir. **Cada article pres aïlladament i tota quantitat determinada d'una classe de mercaderia pot contenir el treball social necessari per a la seva producció i, des d'aquest punt de vista, el valor comercial de tota la classe representa solament treball necessari. No obstant això, quan la mercaderia concreta de què es tracta es produeix en quantitat que depassa el límit de les necessitats socials, es malbarata una part del temps de treball social i la massa de mercaderies representa en el mercat, en aquests casos, una quantitat molt de menor de treball social que la que realment conté.**" (*El Capital*, Llibre III, Capítol X, K. Marx).

La supercapacitat productiva i la consegüent sobreproducció de determinades mercaderies, fan que representin en el seu conjunt una massa de temps de treball que excedeix el temps socialment necessari, encara que cada mercaderia individual s'hagi produït sense emprar més que el temps socialment necessari, seguint-se d'això que cada mercaderia s'acaba venent per sota del seu valor individual.

Un exemple el trobem en el sector agroalimentari de l'estat espanyol on "la despesa total en alimentació va caure 3,2% i va anar de 102.082,72 milions d'euros, mentre que el volum va créixer un 4,4% per a un total de 34.766,95 milions de quilos. D'altra banda, la despesa per càpita es va contreure el 7,2% (183,8 euros) i el consum va créixer un 2,1% (19,1 quilos)." (*Expansión*, 04-06-2021). En aquest context es produeix la pujada de preus de matèries primeres motivada pel desajustament que hem explicat més amunt. La voluntat subjectiva dels capitalistes es manifesta de la següent forma: "Un estudi de la consultora Simon-Kucher assenyala que el 41% dels fabricants espanyols pretén pujar preus, la majoria en el rang de l'1% al 5%." (*Expansión*, 04-06-2021). Noti's que els percentatges són baixos en comparació amb la pujada dels preus de cost i que només s'ho planteja un 41%. Podran fer-ho? El que

és segur és que trobaran serioses dificultats. Les cadenes de distribució han pogut expandir la seva quota de mercat amb el tancament forçat de bars i restaurants que ha fet augmentar el consum a casa, encara que en el seu conjunt s'hagi reduït, però només podran tractar de mantenir la posició global aconseguida i les seves posicions relatives a través d'una feroç competència en els preus de distribució: "Lidl i Aldi van iniciar les hostilitats. El primer va anunciar al febrer baixades de preus permanents de fins a un 50% en més de 360 productes (el 15% del seu assortiment). Aldi va reduir el preu de tots els seus productes un 0,75% en 2020 i està accelerant el ritme en 2021, amb una nova baixada ja executada del 0,98%. (...) Carrefour va posar més de 1.000 productes a la venda a 0,99 euros la unitat i actualment Carrefour té 3x2 en més de 5.000 referències. Mercadona ha estat més moderada, rebaixant el preu de 100 referències – encara que algunes són els seus productes estrella –, mentre que Dia també ha reaccionat a l'espiral promocional (...)." (*Expansión*, 04-06-2021).

És interessant detenir-se a analitzar la cadena de subministraments dels xips, per a veure l'actualitat del retret que feia K. Marx a J. Weston en la discussió sobre Salari, preu i guany en el si de la Primera Internacional: "Només posa de manifest la seva perplexitat davant les lleis per virtut de les quals una major demanda provoca una major oferta i no una alça definitiva dels preus del mercat." (Salari, preu i guany, K. Marx, 1865).

El bufó Elon Musk fa la següent descripció de la situació: "La por de quedar-se sense xips provoca que totes les empreses facin comandes per sobre del necessari – com el desproveïment de paper de vàter, però a escala èpica." (*Bloomberg*, 02-06-2021). Això no treu que la pròpia Tesla faci exactament el mateix que critica: "El fabricant de cotxes estudia avançar pagaments als fabricants de xips i crear una planta pròpia." (*Expansión*, 28-05-2021). Aquí veiem un exemple gràfic de l'anarquia de la producció en la qual cada agent es veu empès a córrer cap endavant encara que amb la seva carrera reproduceixi i multipliqui el problema del qual fuig corrent.

No són certament els únics que tracten d'assegurar-se el subministrament: "UMC va dir que afegiria capacitat per a fabricar 20.000 oblies al mes en 28 nanòmetres, un dels nodes de tecnologia de procés més afectats per l'escassetat mundial de xips, en una planta de fabricació existent, o "fab", en Tainan.

La inversió augmentarà la despesa de capital de l'empresa per a enguany en un 53%, fins als 2.300 milions de dòlars, però es realitza en el marc d'un acord que compromet a diversos dels principals clients de UMC a pagar dipòsits per endavant i a garantir determinades comandes a un preu fix." (*Financial Times*, 28-04-2021).

"El mes passat, sis empreses de disseny de semiconductors van tancar un acord amb United Microelectronics Corporation (UMC) a Taiwan, segons el qual el quart fabricant de xips per contracte del món ampliaria la seva capacitat de producció de tecnologia madura a canvi de dipòsits financers." (*Financial Times*, 27-05-2021).

Aquest tipus d'acords se surten de l'esquema habitual en la indústria dels xips però la necessitat d'obtenir liquiditat per a encarar noves inversions així com que es difongui entre la competència, podrien forçar a cedir als més recalitrants:

"Per a TSMC, el major fabricant de xips per contracte del món, el marge brut del qual és superior al 50%, la rendibilitat depèn de la capacitat de fer malabarismes entre els seus nombrosos clients. TSMC s'ha resistit durant molt de temps a les peticions de reservar capacitat exclusiva per a qualsevol client. Només va fer una excepció el 2014 per tal de limitar el risc de

Qualcomm després que l'empresa estatunidenca de disseny de xips canviés amb freqüència les comandes al seu rival Samsung." (Financial Times, 27-05-2021).

Davant l'escassetat conjuntural, s'han anat acumulant els anuncis de multimilionàries inversions tant en el camp dels xips de processament (dominat per TSMC) com en el dels xips de memòria (on Samsung és qui domina el mercat): *"Taiwan Semiconductor Manufacturing Co. va anunciar en el mes passat que planejava incrementar la producció d'unitats de microcontroladors en un 60% enguany per tal d'ajudar a mitigar les situació dels fabricants de cotxes."* (Bloomberg, 02-06-2021).

"TSMC va dir aquest mes que invertiria 100.000 milions de dòlars en nova capacitat durant tres anys. Intel va anunciar recentment un programa d'inversió de 20.000 milions de dòlars amb el qual vol desafiar a TSMC en l'oferta de serveis de fabricació de xips per contracte." (Financial Times, 28-04-2021).

"Nanya Technology, el principal fabricant de xips de memòria de Taiwan, va anunciar el dimarts els seus plans de construir una planta de 10.000 milions de dòlars al país per a pal·liar l'escassetat i captar la creixent demanda de components relacionats amb el 5G." (Financial Times, 25-04-2021).

No estem només veient la reacció davant el desproveïment d'un simple producte accessori, sinó la preparació d'una autèntica competició mundial per la capacitat de produir components crítics per a la indústria moderna, en la qual imperialismes d'envergadura estan clarament ressagats: *"Corea del Sud fabrica el 26% dels xips a nivell mundial, enfront del 12% dels EUA i la Xina per separat. D'Europa a penes surt el 2%."* (Expansión, 25-05-2021).

Davant aquesta situació els imperialismes dels EUA i la Xina intenten millorar les seves posicions: *"Biden ha proposat un pla de 50.000 milions de dòlars (41.000 milions d'euros) per a fabricar xips i investigar sobre aquest tema, mentre que Xi s'ha compromès a gastar més d'un bilió de dòlars en el sector de l'alta tecnologia, amb especial recalcamet en els semiconductors."* (Expansión, 25-05-2021).

Encara que l'imperialisme sud-coreà té una trinxera instal·lada molt fermament en aquesta guerra: *"Corea del Sud revela l'ambició pla de gastar 450.000 milions de dòlars per a construir la major base mundial de fabricació de xips en la següent dècada."* (Bloomberg, 13-05-2021).

Pel seu costat, el Japó, altre temps dominador del sector dels semiconductors (fins a la intervenció dràstica dels EEUU amb la contingenciació, la requisita dels supercomputadors i el pagament de la primera guerra de l'Iraq) intenta recuperar posicions però depèn d'uns altres per a aconseguir-ho:

"Al Japó, Sony està estudiant la possibilitat de gastar 9.200 milions de dòlars juntament amb la fosa taiwanesa TSMC per a construir una planta de xips japonesa, però probablement només tirarà endavant si el govern proporciona el suport necessari." (Financial Times, 27-05-2021). *"La quota del Japó en les vendes mundials de semiconductors es va reduir a només el 10% el 2019, enfront del 50% del 1988. El país continua tenint 84 fàbriques de xips, la major del món, però no estan produint suficients productes de gamma alta. Com a resultat, el Japó ha d'importar ara el 64% dels seus semiconductors. (...) Les fàbriques de xips més avançades del país produeixen ara xips amb tecnologies de 40 nanòmetres, molt per darrere de l'avantguarda que ara s'endinsa en l'escala dels nanòmetres d'un sol dígit."* (Bloomberg, 08-06-2021).

L'imperialisme europeu té un taló d'Aquil·les molt clar en la tecnologia digital que es manifesta ja sigui en els sistemes operatius com en les grans plataformes digitals. Els xips i

semiconductors no són una excepció: *"La Unió Europea és especialment vulnerable i s'ha fixat l'objectiu de produir almenys el 20% del subministrament mundial en valor per a finals de la dècada. (...) Robert Bosch GmbH va inaugurar una fàbrica de 1.000 milions d'euros (1.200 milions de dòlars) que hauria de contribuir a alleujar gradualment les limitacions de subministrament i anunciar esforços més amplis perquè Europa depengui menys de les importacions d'Àsia o els Estats Units (...)*

La fàbrica altament automatitzada de Bosch a Dresden ocupa unes 250 persones i arribarà a tenir 700 empleats. La fàbrica ocupa uns 14 camps de futbol i pot produir oblies de substrat de silici de 300 mil·límetres amb una amplària estructural de fins a 65 nanòmetres." (Bloomberg, 07-06-2021).

Per tant, estem davant una reacció enfront dels desajustaments de la cadena de subministraments que produeixen una escassetat conjuntural i, al mateix temps, davant un episodi important de la guerra comercial. Per a poder ponderar la posició relativa dels imperialismes esmentats, es pot comparar la grandària dels xips que són capaços de produir amb els més avançats: *"Ara mateix, els fabricants més avançats de la indústria, com Intel, Samsung i TSMC, treballen en nodes de menys de 10 nanòmetres (nm). (...) Empreses com la taiwanesa TSMC han anunciat que a la fi d'enguany posaran en funcionament les seves primeres plantes de fabricació de 3nm."* (Expansión, 03-05-2021). Així es consola un representant de la burgesia europea: *"qualsevol xip és un bon xip."* (Bloomberg, 07-06-2021). Avui podran col·locar els seus xips desfasats gràcies al desproveïment general, però, quan es materialitzi la supercapacitat productiva que s'està gestant, totes aquestes indústries quedaran fora de joc.

El que aquí ens interessa sobretot són les conseqüències a mig-llarg termini: el resultat d'aquesta competició mundial serà un augment descomunal de la capacitat productiva de semiconductors i xips, amb tota aquesta inversió d'avui es prepara la gegantesca superproducció de demà.

Com en un **TSUNAMI**, en el qual el preàmbul de l'enorme onada que inundarà de mercaderies el mercat es manifesta primer sota l'aparença d'una reculada de l'oferta; o com un **VOLCÀ** que prepara la seva erupció, tal com el va caracteritzar la nostra corrent en demolir críticament "l'estudi" amb el qual Labriola hauria volgut condemnar la teoria marxista continguda en El Capital. Labriola en les seves tesis veia la inestabilitat en la producció i l'element regulador de l'acord i la solidaritat universal en l'intercanvi mercantil.

Invertint dialècticament aquesta tesi, la nostra corrent va declarar: **"Producció contra intercanvi! Lluita contra pacificació social!"**

"Volcà que promet l'esdevenidora erupció social, contra les aigües estancades que empantanarien la força revolucionària en el fang mercantil." (Volcà de la producció o pantà del mercat?, il Programa Comunista nº16/1954).

Tota aquesta SUPERCAPACITAT PRODUCTIVA i aquesta SUPERPRODUCCIÓ relativa de capitals i de mercaderies conforma el gran VOLCÀ DE LA PRODUCCIÓ que no aconsegueix ser absorbit pel PANTÀ DEL MERCAT i que fa sortir de polleguera les relacions burgeses de producció, madurant les condicions materials per a la **REVOLUCIÓ COMUNISTA MUNDIAL** que abolirà la propietat privada, el treball assalariat i el règim mercantil i d'empresa!